

Τι είναι και πότε γίνεται το αναλυτικό υπερηχογράφημα;

Μία βασική εξέταση του προγεννητικού ελέγχου που γίνεται στο Β΄ τρίμηνο της εγκυμοσύνης από την 20η έως την 23η εβδομάδα είναι το αναλυτικό υπερηχογράφημα.

Σε αυτή την ηλικία της εγκυμοσύνης μπορεί να μελετηθεί λεπτομερώς η ανατομία του εμβρύου, πράγμα το οποίο δεν είναι πλήρως δυνατό στο υπερηχογράφημα του Α΄ τριμήνου (αυχενική διαφάνεια), λόγω του μικρότερου μεγέθους του εμβρύου.

Με το υπερηχογράφημα Β΄ τριμήνου εκτιμούμε το μέγεθος της πιθανότητας και όχι τη βεβαιότητα να έχει το έμβρυο σύνδρομο Down. Παρά το ότι αυτό το υπερηχογράφημα μας δίνει σπουδαίες πληροφορίες για το έμβρυο, πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι δεν είναι δυνατό να εντοπιστούν όλες οι παθολογικές καταστάσεις.

Αυτό συμβαίνει, γιατί ορισμένες χρωμοσωματικές και ανατομικές ανωμαλίες παρουσιάζουν υπερηχογραφικά ευρήματα, ενώ κάποιες άλλες όχι, όπως αναφέρεται και στη διεθνή βιβλιογραφία (RCOG 2000).

Πιο ενδεδειγμένη έλεγχο των χρωμοσωμικών νοσημάτων του εμβρύου αποτελούν οι επεμβατικές διαγνωστικές μέθοδοι, οι οποίες όμως θα πρέπει να γίνονται μόνο εφόσον κρίνεται αναγκαίο, καθώς ενέχουν μικρό μεν, υπολογίσιμο δε κίνδυνο αποβολής.

Ποια είναι τα οφέλη του υπερηχογραφήματος;

Με το υπερηχογράφημα Β΄ τριμήνου :

Επιβεβαιώνουμε τη φυσιολογική εξέλιξη της εγκυμοσύνης

Διαγιγνώσκονται συγγενείς ή ανατομικές ανωμαλίες που είναι ανιχνεύσιμες σε αυτή την ηλικία της εγκυμοσύνης.

Εντοπίζονται διάφορες καταστάσεις ή νόσοι του εμβρύου, αρκετές από τις οποίες είναι ιάσιμες είτε ενδομητρίως ή και μετά τη γέννηση.

Προσδιορίζονται οι πιθανότητες για την τρισωμία 21 (σύνδρομο Down).

Προβλέπεται η πιθανότητα πρόωρου τοκετού, πριν τις 33 εβδομάδες της κύησης.

Προβλέπεται η πιθανότητα υπέρτασης της εγκύου στην εγκυμοσύνη στην εγκυμοσύνη.

Διάρκεια και συνθήκες εξέτασης

Η διάρκεια του υπερηχογραφήματος Β΄ τριμήνου εξαρτάται από τη θέση του

εμβρύου, τον αριθμό των κυοφορούντων εμβρύων, αλλά και από συνθήκες που μπορεί να δυσχεραίνουν την απεικόνιση, όπως π.χ. ο σωματικός δείκτης της μητέρας.

Όταν οι συνθήκες και η θέση του εμβρύου είναι ιδανικά, η εξέταση διαρκεί 30-45 λεπτά. Εάν η θέση του εμβρύου δεν είναι ιδανική για να εξεταστεί λεπτομερώς, τότε ο γιατρός μπορεί να ζητήσει να γίνει διάλειμμα και κατόπιν να συνεχιστεί η εξέταση (δίνεται χρόνος, ώστε οι συνθήκες να γίνουν πιο ευνοϊκές, π.χ. να αλλάξει θέση το έμβρυο). Η επιθυμητή θέση του εμβρύου μπορεί να είναι είτε ανάσκελα είτε μπρούμυτα, ανάλογα με το τι θέλει ο γιατρός να μελετήσει κάθε φορά.

Πώς γίνεται το υπερηχογράφημα Β΄ τριμήνου και τι πληροφορίες μας δίνει;

Η εξέταση γίνεται διακοιλιακά. Αρχικά, μελετάται η ανάπτυξη του εμβρύου, η καρδιακή του συχνότητα, οι κινήσεις και η προβολή του (κεφαλική, ισχιακή κ.ά.), η ποσότητα του αμνιακού υγρού, η θέση και η ωρίμανση του πλακούντα.

Στη συνέχεια με ιδιαίτερη προσοχή ελέγχεται λεπτομερώς η ανατομία του εμβρύου ξεκινώντας από το κεφάλι και τον εγκέφαλο, το πρόσωπο, το τραχήλο (λαιμό) και το πάχος του δέρματος πίσω από τον αυχένα (αυχενική πτυχή), τη σπονδυλική στήλη, το θώρακα και τους πνεύμονες, την καρδιά, το γαστρεντερικό και ουροποιητικό σύστημα, τα άνω και τα κάτω άκρα, τα έξω γεννητικά όργανα και τέλος μελετάται ο ομφάλιος λώρος του εμβρύου, ο αριθμός των αγγείων του, αλλά και από που εκφύεται στον πλακούντα.

Η πιθανότητα που υπάρχει στην κάθε έγκυο για πρόωρο τοκετό (δηλαδή πριν τις 33 εβδομάδες της εγκυμοσύνης) εκτιμάται με τη μέτρηση του μήκους του τραχήλου με διακολπικό υπερηχογράφημα. Η σπουδαιότητα της μέτρησης του μήκους του τραχήλου είναι ακόμη μεγαλύτερη στις πολύδυμες εγκυμοσύνες (δηλαδή με περισσότερα από ένα έμβρυα), στις γυναίκες με προηγούμενο ιστορικό πρόωρου τοκετού και σε εκείνες που έχουν υποβληθεί σε κάποια επέμβαση του τραχήλου της μήτρας.

Ακόμα, κατά τη διάρκεια αυτής της εξέτασης εκτιμάται η απόσταση που υπάρχει μεταξύ του κάτω χείλους του πλακούντα και του έσω τραχηλικού στομίου (δηλαδή εάν ο πλακούντας έχει χαμηλή ή υψηλή θέση στη μήτρα) και η αντίσταση που υπάρχει στη ροή του αίματος στις μητριαίες αρτηρίες (αρτηρίες που αιματώνουν τον πλακούντα), ώστε να προβλεφθεί ποιες γυναίκες μπορεί να παρουσιάσουν προεκλαμψία, δηλαδή υπέρταση στην εγκυμοσύνη.

Πώς προκύπτει το αποτέλεσμα των πιθανοτήτων για το σύνδρομο Down;

Ο προσδιορισμός των πιθανοτήτων στο Β΄ τρίμηνο γίνεται με βάση την παρουσία ή όχι ορισμένων υπερηχογραφικών ευρημάτων, των δεικτών που ακολουθούν:

Το πάχος της αυχενικής πτυχής.»

Το βραχύ βραχιόνιο οστό.»

Το βραχύ μηριαίο οστό.»

Η υδρονέφρωση (αύξηση της ποσότητας των ούρων στις πυέλους των νεφρών του εμβρύου).

Η ηχογενής εστία (ηχογενής περιοχή στους θηλοειδείς μυς της καρδιάς).

Το υπερηχογενές έντερο (εντονότερη αντανάκλαση στην απεικόνιση του εντέρου με τους υπερήχους).

Η μείζων ανωμαλία (ανωμαλία που είναι ασύμβατη με τη ζωή, π.χ. ανεγκεφαλία).

Η στατιστική πιθανότητα για την τρισωμία 21 (σύνδρομο Down) στο αναλυτικό υπερηχογράφημα προκύπτει από το συνδυασμό της πιθανότητας για το σύνδρομο Down στο υπερηχογράφημα του Α΄ τριμήνου και της ηλικίας της μητέρας και το αν υπάρχουν δείκτες ή όχι. Οι υπολογισμοί της πιθανότητας βασίζονται στη μελέτη: K.H Nicolaidis. Screening for chromosomal defects (editorial). Ultrasound Obstetrics Gynecology 2003 April 21(4):313-21.

Οι γονείς λαμβάνοντας τα αποτελέσματα της εξέτασης θα κατανοήσουν τις πληροφορίες που τους δίνονται με τη βοήθεια του γιατρού που εκτέλεσε το υπερηχογράφημα. Ανάλογα με την πιθανότητα που προκύπτει για το σύνδρομο Down, προσφέρεται στο ζευγάρι η επιλογή να αποφασίσει, μετά από συζήτηση με το θεράποντα ιατρό τους, αν θέλει να προχωρήσει σε περαιτέρω επεμβατικό έλεγχο για τη μελέτη των χρωμοσωμάτων του εμβρύου. Η αμνιοπαρακέντηση (λήψη αμνιακού υγρού) είναι ο επεμβατικός διαγνωστικός έλεγχος που προσφέρεται στο Β΄ τρίμηνο.